

Universitetsstyret
Universitetet i Bergen

Arkivkode:

Sak nr.: 2012/11598

Styresak: 74/13

Møte: 24.10.13

Om statsbudsjettet 2014 og konsekvenser for universitetets interne fordeling

Bakgrunn

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2014 (St. prp. nr. 1, 2013-2014) ble lagt fram mandag 14. oktober 2013. I det følgende gjøres det rede for noen hovedtrekk i budsjettforslaget. Deretter gis en oversikt over det som er foreslått som bevilging til Universitetet i Bergen og hvilke rammer dette gir for universitetets interne budsjettfordeling for 2014.

Noen hovedtrekk ved statsbudsjettet 2014

Budsjettforslaget for 2014 gir et stort løft for studentene og positiv utvikling for bygninger. For øvrig er statsbudsjettet for 2014 som forventet.

Regjeringen ønsker å prioritere infrastruktur for forskning, blant annet gjennom om lag 1,7 mrd. kroner til bygninger for universiteter og høyskoler, forskningsfartøy og midler til utredning av et nytt anlegg for livsvitenskap ved Universitetet i Oslo og et nytt marinteknisk senter ved NTNU og Sintef i Trondheim. Det legges opp til at Norge skal delta som fullverdig medlem i EUs nye forskings- og innovasjonsprogram Horisont 2020. Det legges stor vekt på at nasjonen Norge skal få mest mulig nytte av deltakelsen i rammeprogrammet.

For at flere unge forskningstalenter skal nå opp i konkurransen om forskningsmidler, er den frie prosjektstøtten (FRIPRO) styrket med 50 mill. kroner øremerket unge forskere (Fellesløft 2). Universitetene har forpliktet seg til å bidra med tilsvarende beløp, satsingen blir dermed 300 mill. kroner over 3 år.

For å møte behovet for større kapasitet innenfor utvalgte satsingsområder, foreslår regjeringen å opprette 400 nye studieplasser for 2014. Fordelingen av nye studieplasser gjelder i første rekke profesjonsutdanningene, ut fra nasjonale og regionale behov. Vel 50% av de nye plassene er plasser ved ingeniørutdanningene ved høyskolene. UiB foreslås ikke nye studieplasser.

Det foreslås vel 20 mill. kroner til 60 stipendiatstillinger i MNT-fag og profesjonsfag (lærer-, sykepleier- og ingeniørutdanning). Det foreslås 6 stipendiatstillinger til UiB. Stillingene er gitt med differensierte satser, satsen for MNT fag er 1,1 mill. kroner og satsen for profesjonsfagene er 978.000 kroner. Forslaget om innstegsstillinger fra forskningsmeldingen er ikke fulgt opp.

Til tross for betydelig resultatøkning innenfor finansieringsmodellens RBO- del, er det ikke gitt styrkning av denne komponenten. Regjeringen forslår å gjeninnføre gaveforsterkningsordningen. Det er satt av 50 millioner kroner til ordningen som ser ut til å bli som den ordningen som ble avvirket i 2011.

Universitetets budsjettammer 2014

I forslag til statsbudsjett (St. prp. nr. 1) har Kunnskapsdepartementet foreslått 2,739 mrd. kroner i tilskudd til UiB for 2014. Dette er 3,6%, eller 94,5 mill. kroner mer enn i 2013. En oversikt over enkelte budsjettendringer er gitt i tabell 1.

Tabell 1. Budsjettestimater, departementsfinansiert virksomhet 2014

	Beløp
Bevilgning 2013 St prp. nr. 1 (2012-2013)	2 645 208
Lønns- og priskompensasjon 3,5%	92 980
Videreføring studieplasser 2009,2011 og 2012	11 353
Nye stipendiatstillinger	2 200
Resultatmidler utdanning	-2 470
Resultatmidler forskning (RBO)	-9 554
Budsjetttramme 2014 St. prp. nr 1 kapittel 271	2 739 717

Forslaget innebærer at UiB får økt budsjettet fra 2013 med lønns- og priskompensasjon (LP) og økning innenfor basis som konsekvens av videreføring av beslutninger om oppretting av studieplasser i revidert budsjett for 2009, 2011 og i revidert budsjett for 2012, samt tilførsel av seks nye stipendiatstillinger. Det blir en viss reduksjon i resultatinntektene.

Lønns- og prisjustering

Det er lagt inn en lønns- og prisjustering på 3,5%, som gir rom for lønnsvekst på om lag 4,4% i 2014, noe høyere enn anslaget fra SSB (3,8%). Samtidig øker universitetets pensjonskostnader med om lag 16 mill. kroner som følge av økt sats hos Statens Pensjonskasse (økning med 1 % til 13,15 %).

Resultatinntekter RBO

Fra 2013 til 2014 reduseres inntekter fra forskningskomponentens RBO med 9,55 mill. kroner. Uttellingen for forskningsmidler fra EU gir gevinst, mens det er reduksjon i uttelling for de andre indikatorene. Det er vekst i antallet publikasjoner, men fordi andre institusjoner har hatt større økning, blir det reduserte inntekter. Det var en liten nedgang i antall doktorgrader (tre) og noe reduserte midler fra Forskningsrådet ved UiB i 2012, som i kombinasjon med vekst hos andre, bidrar til reduksjon i inntekter. Universitetets andel av de samlede RBO- inntektene går ned fra 16,5% til 15,9% fra 2013 til 2014. Tabell 3 viser endringer fra 2013 til 2014.

Tabell 2. Universitetets RBO 2013 og 2014

	2013		2014		Endring RBO
	Aktivitet	RBO	Aktivitet	RBO	
Doktorgrad	254	89 492	251	80 347	-9 145
Publikasjon	1 946	64 348	2 036	63 716	-632
EU (tall i 1000)	44 796	49 793	40 282	52 730	2 938
NFR (tall i 1000)	361 964	56 448	343 974	53 618	-2 829
Total RBO		260 099		250 544	-9 555

Videreføring av studieplasser

I revidert nasjonalbudsjettet for 2012 ble UiB tildelt 40 nye studieplasser. Videreføring av disse studieplassene gir budsjettvekst på 4,2 mill. kroner i 2014. I tillegg kommer en økning på 5,2 mill. kroner som følge av videreføring av 80 studieplasser fra statsbudsjettet for 2011 og vel 1,9 mill. kroner som følge av videreføring av studieplasser fra revidert nasjonalbudsjett 2009 (profesjonsstudiet i psykologi og lærerutdanningen ved HF), samlet 11,3 mill. kroner for 2014.

Resultatinntekter utdanning

Fra 2011 til 2012 er antall oppnådde 60- studiepoengsenheter redusert, mens det har vært en vekst i antallet utvekslingsstudenter. Samlet gir dette en reduksjon på 2,47 mill. kroner.

Rekrutteringsstillinger

I forslaget til statsbudsjett foreslås UiB tildelt 6 nye stipendiatstillinger øremerket MNT- fag, det er foreslått en tredjedels budsjetteffekt i 2014. Det foreslås at stillingene finansieres med høyere satser enn før, 1,1 mill. kroner per årsverk. Dette signaliserer ulike stipendiatsatser i ulike fag.

Bevilgninger til museumsprosjektet - Statsbygg

I tillegg til budsjettmidler som tilføres universitetets ramme er det satt av 80 mill. kroner til rehabilitering av Universitetsmuseets fase 1. Samlet kostnadsramme for fase 1 er 337 mill. kroner, og Statsbygg er byggherre.

Universitetsdirektørens kommentarer

Forslaget til budsjett er på mange måter som forventet, jf. sak 38/13 i universitetsstyret i juni i år. Reduksjonen i resultatinntekter er noe lavere enn forventet, og lønns- og priskompensasjonen er noe høyere enn forventet.

Det vil være utfordrende å komme frem til en budsjettsaldering som viderefører alle tiltak innenfor forskning og undervisning som i 2013. I tillegg er det planlagt å disponere ressurser til faglige satsinger ut fra universitetets strategi. Konsekvensjusteringer for igangsatte aktiviteter i 2013, gir utfordringer for budsjettsalderingen i 2014. I budsjettfordelingen for 2013 ble det disponert vel 27 mill. kroner mer enn tildelingen fra departementet ga grunnlag for, dette ble dekket inn av overførte midler. Til 2014 er det forventet lavere overføringer, disponeringen må dekkes inn av andre midler.

Bidrags- og oppdragsinntektene er viktige. Arbeidet med å legge forholdene best mulig til rette for at forskningsmiljøene skal være godt rustet til å konkurrere om og forvalte eksterne midler fortsetter. Det er også viktig at det er utviklet felles normer og systemer for å synliggjøre og få dekket indirekte kostnadene ved eksternt finansiert forskning. Etter vedtak i UHR (universitets- og høyskolerådet) tas det sikte på å innføre den nye TDI-modellen for beregning av kostnader i forskningsprosjekter i 2014. Samtidig arbeides det internt ved UiB med muligheter og konsekvenser ved å innføre en slik modell fra og med 2014.

De siste årene har styret fordelt betydelige midler til utvalgte strategiske satsinger. Disse har i stor grad vært finansiert gjennom omdisponeringer og er kommet fakultetene til gode. En stor del av midlene medfører forpliktelser også for årene fremover. Det samme gjelder universitetets satsing på rehabilitering av bygg og vedlikehold.

Selv om budsjettforslaget ikke gjør det enkelt å finansiere nye tiltak, er det viktig å møte nye utfordringer innenfor forskning og undervisning. Derfor må muligheter skapes med omgjøring av ressurser til å satse på nye oppgaver. Å legge til rette for faglig utvikling er viktigst. Fakultetene må prioritere sine planer og vurdere bruken av tilgjengelige ressurser.

Til tross for positive elementer ved forslaget til statsbudsjett for 2014, er det langt igjen til å innfri de nasjonale målene for forskning og utdanning slik de vises i forskningsmeldingen og andre sentrale dokumenter. Universitetenes innsats for å øke rammene for budsjettene i årene framover må fortsette. Det gjelder både innsats for å øke universitetets basisbudsjetter, antall rekrutteringsstillinger og økte bevilgninger til investeringer.

Rom for prioritert innsats kan skapes på ulike måter, som

- Omdisponeringer innenfor fakulteter og andre enheter
- Omdisponeringer mellom enheter med lavere lønns- og priskompensasjon for alle
- Omdisponeringer gjennom rammekutt

- Refordeling av midler som ikke er brukt (ved forsinkelser eller endringer i prosjekter)
- Utsatt oppstart av planlagt aktivitet

Krav til *omdisponeringer* innenfor fakultetenes rammer, forutsetter at utfordringer universitetet står overfor kan løses innenfor det enkelte fakultets budsjettamme. De siste årene er det gjort endringer i universitetets fordelingsmodell mellom universitetets fellesbudsjetter og fakultetene, som har fått større inntekter og ansvar for utgifter. Fakultetene skulle etter dette være bedre rustet enn tidligere til å gjøre omdisponeringer innenfor egne budsjetter.

Budsjettføringer kan gi endringer innenfor et enkelt fakultet, men gir ikke omfordelinger mellom fakultetene. Oppfølging av flere av universitetets forskningssatsinger skaper finansieringsbehov utover fakultetenes prioriteringer innenfor egen ramme. I slike tilfeller kan justering av lønns- og priskompensasjonen eller rammekutt gi finansieringsmuligheter.

I forslaget til statsbudsjett er det lagt inn en lønns- og priskompensasjon på 3,5% for institusjonene. Dersom universitetets enheter gis en lavere lønns- og priskompensasjon, vil det frigjøre midler til finansiering av strategiske tiltak, men dette begrenser samtidig enhetenes handlingsrom. Dersom enhetene gis 0,5% lavere LP enn det som foreslås til universitetet, vil det utgjøre 10 mill. kroner.

Det er begrensninger i hvor store omdisponeringer som kan gjøres, både innenfor fakultetenes ramme og gjennom justering av LP, uten at dette går ut over andre deler av virksomheten. Erfaringer viser likevel en lavere LP enn det statsbudsjettet gir, kan håndteres. Et rammekutt som alternativ vil ha samme effekt som redusert lønns- og priskompensasjon.

Regnskapet etter andre tertial (sak 64b/13) viser at overføringene er nedbygd, i tråd med styrets vedtak. Etter andre tertial er prognosen for overføringer fra 2013 til 2014 46 mill. kroner innenfor grunnbevilgningen. Overføringer av bidrags- og oppdragsvirksomhet kommer i tillegg. Etter andre tertial 2013 var prognosene om lag 180 mill. kroner innenfor denne delen av økonomien.

I utgangspunktet er alle overføringer knyttet til konkrete tiltak. Ved saldering av 2013 budsjettet vil årsaken til overføringene gjennomgås nøye, for å vurdere om prosjekter kan nedskaleres, utsettes eller kuttes. Det kan gi mulighet for bruk av overføringer til ny aktivitet i 2014.

Erfaringer viser at det kan kreve noe tid å etablere nye tiltak og å avvikle andre. Dette gjelder særlig ved avvikling av virksomhetsområder eller fagdimensjonering, men også oppbygging av virksomhet kan ta lengre tid enn planlagt. En mulighet er at tiltak som vedtas igangsatt i 2014, først gis full budsjetteffekt i 2015, som det som vanligvis gjøres med nye stipendiatstillinger.

Med disse kommentarene anbefales det at styret gjør følgende:

Vedtak

Styret ber universitetsdirektøren legge fram forslag til fordeling av universitetets budsjett for behandling i styremøtet 28.11 i tråd med premissene i saksforelegget og kommentarene gitt i styremøtet.

Bergen 11.10.13 Kjell Bernstrøm /Steinar Vestad

15/10 2013
Kari Tor Elobakk